Nr. 1(35) Vilnius 1939 m. sausio 3 d. II metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO" PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Daugiau dirbkime žiemą, tai bus lengviau dirbti vasarą

Dažnai mėgstame žiemą vadinti ūkininkų liuoslaikiu. Tiesa, tame pasakyme yra šiek tiek ir tiesos, bet ne visa tiesa. Žiemą ūkininkai dirba daug lengviau ir trumpiau, kaip vasarą, bet tai dar nereiškia, kad jie visai būtų laisvi nuo darbo ir dykinėtų be jokio užsiėmimo.

Kai kuriose miškingose mūsų krašto vietose vyrai žiemą dirba net sunkiau, kaip vasarą. Jie per žiemą su arkliais dirba miškuose sunkiausį darbą ir jiems žiema nėra joks liuoslaikis, bet sunkaus darbo metas.

Tačiau dauguma mūsų krašto ūkininkų žiemą praleidžia ir sočiau, ir tada daugiau pamiega, ir mažiau dirba, nei vasarą. Kiti ūkininkai žiemą be darbo net pradeda nuobodžiauti. Todėl, suėję kur nors vienon pirkion, parūko drauge, pasišnekučiuoja, kortomis palošia, pasakas paseka ir taip greičiau praleidžia nuobodų žiemos laiką, kol net sulaukia pavasario ir skubiųjų darbų.

Dar kiti ūkininkai taip įsiatostogauja žiemą, ir taip įpranta kieminėti pas kaimynus ar lošti kortomis dieną-naktį, kad pamiršta ir gyvulius laiku pasišerti ir apžiūrėti, nekalbant jau apie kitus darbus.

Tačiau pavyzdingas ir stropus ūkininkas, žiemą ilsėdamasis po sunkių vasaros darbų, visiškai neaptingsta ir nepramiega ar neprakortoja brangaus laiko, bet pasiruošia kitai vasarai. Tada jam ir vasaros darbai nėra toki sunkūs, kai pas jį viskas yra paruošta, visi įrankiai tvarkoje, tik imk ir dirbk. O tie ūkininkai, kurie žiemą pradykinėja, šildami ant krosnies, ar žiovaudami pratinginiauja, vasarą esti darbų užgulami iš visų šonų. Tada ūkininkui, kaip sakoma, nors imk ir susiplėšyk į visas puses. Čia reikia eiti laukan arti, o čia dar plūgas suiręs, pavalkai sukritę, arkliavirvės sutrūkinėję, o akėčios ir važėčios taip pat, pajudintos, pasipila į šipulius. Pas tokį ūkininką malkos dažniausia miške laikomos: prireikia jų, tai meta visus darbus ir važiuoja miškan malkų atsivežti, o atsivežęs, kas rytas jų turi prisipiauti ir prisikapoti krosniai kūrenti. Tokiame ūkyje, žinoma, nėra jokios darbų organizacijos (tvarkos), o pats ūkininkas vaikščioja lyg be galvos. Koks darbas jį užgulė, tokį jis ir dirba, visi kiti darbai laukia savo eilės, kol pralaukia tikrąjį laiką. Taip ūkininkauti negalima. Toks ūkininkas yra joks ūkininkas. Visi kaimynai į jį pirštais rodo, o netvarka ir apsileidimas kyšo iš visų jo sodybos pašalių.

Žiemą ūkininkas, kad ir nesunkiai, bet nuolat dirbdamas, gali labai palengvinti sau vasaros darbus ir kur kas gražiau ir patogiau gali sutvarkyti visą savo ūkį, nei tas, kuris žiemą nesiima jokio darbo. Yra daugybė darbų, darbelių, kurie geriausiai tinka dirbti ir reikia padirbti žiemos metu Tik pamėginkime paskaitliuoti tuos darbus, kurie reikia atlikti žiemą, o pamatysime, kad ir tada ūkininkui, toli gražu, neteks tinginiauti ar kortomis lošti.

Pirmučiausi, svarbiausi ir kasdieniniai ūkininko žiemos darbai yra: stropiai pašerti ir pagirdyti gyvulius. Taip pat svarbu yra gerai pakraikti gyvuliams tvartus, išlyginti tvartuose po gyvuliais mėšlą, prisipiauti kapojų (akselio), išvalyti gyvulius, išleisti juos kasdien, nors trumpam, į diendaržį prasivėdinti ir vėl suvaryti tvartan. Toliau didelis darbas yra javų kulimas, kuris vėliausiai iki Kalėdų švenčių turi būti pabaigtas. Taip pat vienas didesnių ir sunkesnių darbų žiemą, tai malkų iš miško vežimas ir jų piovimas, kapojimas ir sutvarkymas. Pavyzdingi ūkininkai visada kūrena sausa, pernykšte, malka ir visada malkų atsargą turi pastogėje bent 2 metams. Tada vasarą jiems nerūpi malkų reikalas.

Jeigu kuris ūkininkas turi vasarą statytis kokią nors trobą, tai jau žiemą turi apgalvoti ir pasirūpinti tiek visų reikalingų statybai medžiagų, kad pradėjus statyti daugiau nereiktų jomis rūpintis iš gaišti brangų laiką važinėjimams ar pirkinėjimams.

Žiemą taip pat reikia prisivežti iš miško tvorų, žaiginiams medžiagos ir t.t. Reikia prisitašyti tvoroms kuolų, pamidorams, pupelėms pririšti kuolelių ir vyčių, prisisukti vytelių stogams dengti. Toliau, kas moka, o turi mokėti kiekvienas eilinis ūkininkas, turi prisipinti kašelių, krepšių, prisimegsti rezginių, maišių, tinklų ir bučių žuvims gaudyti. Taip pat turi pasidaryti dėžių, dėželių, kibirų, geldų, šiūpelių, insėtuvių, vėtyklių, kaušų, kultuvių ir t. t. Dar turi susitaisyti visus važiuojamus ir darbinius arklių pakinktus, vežimus ir darbo įrankius. Turi prisivyti virvių, vadžių, vadelių, arkliavirvių, pavadžių, pančių, prisidaryti gyvuliams rišti vagelių, kirvakočių, lopetikočių. Tie ūkininkai, kurie turi bičių, privalo žiemą prisidaryti avilių, rėmelių, turi sulydyti ir sutvarkyti vašką, atiduoti jį perdirbti į korius, turi pasitaisyti spietinę ir dumtuvėlę.

Taip pat žiemą reikia pasidaryti akėčių, grėblių, kapočių kauptukų šakniavaisiams žemei purinti ir t.t. ir t.t. Žiemą turi dirbti netiktai pats ūkininkas, bet taip pat ir visa jo šeima, kas tik gali kokį darbą dirbti. Šiuo metu geriausia leisti pasimokyti šeimos narius įvairių amatų pas meisterius: staliorystės, batsiuvystės, siuvimo, kalimo, diečkų dirbimo, pavažų, lankų ir ratlankių lenkimo, ir daugybės kitų labai svarbių ūkininkui amatų. Apie tokį ūkininką, kuris pats viską pasidirba savo ūkiui, ko tiktai reikia, sakoma, kad to žmogaus rankose bet koks darbas degte dega, arba, kad jis turi aukso rankas ir pan. O kiek toks ūkininkas, su aukso rankomis, sutaupo skatiko, kitur jo neišleisdamas, o pats viską pasidarydamas? Laisvesniu laiku jis visko prisidirba ne tik sau, bet dar suranda laiko padirbti ir kitiems ir tokiu būdu pelnyti pinigą. Toks ūkininkas, dažnai ir mažai žemės turėdamas, gražiai gyvena ir nesiskundžia jokiomis bėdomis. Tuo tarpu kitas ūkininkas, kuris ir daugiau žemės turi ir kurio šeima stipresnė, bet visi darbai užleisti, laiku nepadaryti, visada yra surūgęs, paskendęs darbe, pilnas visokių bėdų ir bėdelių. Taigi kas čia kaltas? Per mažai ar silpnai pastarasis ūkininkas galvoja ir visus darbus atlieka be jokio iš anksto apgalvoto plano. Todėl, kaip sakoma, tokiam pats darbas iš rankų krenta. Kaip tiktai tokiems, mažiau sumaniems ūkininkams, yra pravartu žiemą daugiau pasiskaityti ūkiškų knygų, laikraščių, perskaityti „Ūkininkų Kalendorių", kur yra daug naudingų patarimų apie visus ūkio darbus.

Be daugybės aukščiau išvardytų žiemos darbų dar tenka suminėti labai svarbų žiemos darbą, tai sėklos išvalymą pavasariui. Pavasarį nėra laiko sėkloms valyti, kai jau reikia jas berti dirvą. Be to, tik labai retas ūkininkas turi fuktelį ir kiek dažnesnis — arpą. O trejerio nieks neturi, jis esti dažniausia tik vienas visame valsčiuje, kur nors prie ūkio ratelio ar kitos organiza-

cijos. Todėl norint trejeriu pasinaudoti, reikia dar žiemą juo išsivalyti ar perskirti sėklas, nes pavasarį jis yra visą laiką užimtas.

Vėl yra netvarkoje, kai ūkininkas pats nemoka jokio kito darbo, kaip tiktai arti ir akėti bei šienauti. Tuo tarpu nemoka pasitaisyti prakiurusio bato, nusipinti kašelės, nusimegsti maišės, rezginių ar nusivyti žmoniškos virvės ar batogo.

Toki ūkininkai yra tikrai nelaimingi ir pasigailėjimo verti. Jie viską išleidžia, kitiems mokėdami už šiuos patarnavimus, o brangų laiką niekais praleidžia, vaikščiodami pas tokius amatininkus, kurie jiems tuos paprasčiausius darbelius atlieka. Tokių ūkininkų ūkis visada esti apleistas, todėl kad nėra gerų priemonių žemei įdirbti, kurių pats ūkininkas nesugeba pasitaisyti, ir nėra laiko, nes jis sugaištamas vaikščiojimams ir važinėjimams su kiekvienu mažmožiu taisyti ar pirkti. Toki ūkininkai dažniausiai užauga pas savo tėvus, pas kuriuos nieko nemktė, kurie taip pat, kaip ir jie nieko nemokėjo dirbti, o visą jaunystę praleido dykinėdami ir eidami per pirkiomis nuobodaus laiko praleisti.

Todėl, ypač ūkiškas jaunimas, tiek vyrai tiek mergaitės, turi savo jaunystę išnaudoti ne tiktai pasilinksminimams ir lankymuisi vienų pas kitus, bet svarbiausia, darbui ir prisiruošimui prie sunkaus ir sudėtingo ūkininko verslo. O tėvų pareiga yra savo vaikus kuo geriausia paruošti ar sudaryti sąlygas, kad jie patys galėtų gyvenimui tinkamai pasiruošti. Kad vėliau blogai neminėtų savo tėvelių, jog nieko jų neišmokino.

M. Č.

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Cukraus fabrikai baigė darbą

Šiemet Lietuvoje buvo menkesnis cukrinių runkelių derlius. Todėl buvo mažiau jų pristatyta į fabrikus. Be to, runkelių cukringumas irgi buvo mažesnis, nei kitais metais. Dėl to, šiemet Lietuvos cukraus fabrikai mažiau turėjo darbo su runkelių perdirbimu ir anksčiau baigė gamybos kompaniją, nei kitais metais. Nors cukraus savi fabrikai šiemet pagamino mažiau, kaip pernai, bet cukraus suvartojimas krašte smarkiai padidėjo. Todėl 1939 m. savo cukraus, toli gražu, neužteks, reikės jo daug parsigabenti iš užsienio.

Kitiems metams „Lietuvos Cukraus" B-vė ketina sudaryti daug daugiau sutarčių su ūkininkais dėl cukrinių runkelių auginimo, nei buvo sudaroma iki šiol, kad pasitaikius ir menkesniam runkelių derliui, vistiek pakaktų jų cukraus gamybai. Taip pat pradedama rūpintis ir 3-čio cukraus fabriko statyba.

Naujos devizų išvežimo užsienin normos

Iki 1939 m. sausio 1 d. buvo galima iš Lietuvos išsivežti užsienin savo piliečiams 200 litų per mėnesį. Bet nuo tos dienos ši norma sumažinta iki 100 litų. Be to, dabar bus galima išsiųsti užsienin ne daugiau, kaip 15 litų per vieną dieną ir iš viso nedaugiau, kaip 50 litų per mėnesį.

Šis parėdymas buvo išleistas todėl, kad buvo pastebėta, jog žydai stengiasi kiek galėdami išnaudoti visas galimybes, kad tiktai kuo daugiausia galėtų pinigų išsiųsti užsienin.

Komasacija bus pabaigta per 4 metus

Lietuvoje komasacijos darbai (kaimų skirstymas į vienkiemius) jau nuo seniai sparčiai vykdoma. Bet dabar visoje valstybėje yra dar likę nesukomasuotų kaimų apie 3 000. Todėl yra nusistatyta visus likusius kaimus sukomasuoti per 4 metus. Tada visoje Lietuvoje nebeliks nė vieno kaimo, visi jie bus išskirstyti į vienkiemius.

Kiek išvežta grūdų

Iki šio laiko Lietūkis išvežė į įvairias pasaulio valstybes 52.972 tonas naujojo šių metų derliaus. Rugių išvežta 31.858 tonos, kviečių — 9.790 tonų, avižų — 7.899 tonos ir miežių išvežta 3.425 tonos. Visas tas grūdų derlius yra išvežtas daugiau kaip 50-dešimčia laivų į įvairius Europos uostus.

Sveikatos reikalų planas

Nors sveikatos reikalų tvarkymas Lietuvos Valstybėje yra pasiekęs didelės pažangos, išleista įvairiems tos srities klausimams tvarkyti daug įstatymų, įsteigta ir tebesteigiama naujų ligoninių, pristeigta ir toliau bus steigiama sveikatos punktų, kurie ypač daug prisideda prie kaimo sveikatingumo kėlimo, visame krašte pristeigta ambulatorijų, kuriose nemokamai gydomi sergantieji socialinėmis ligomis, visi miestai ir apskričiai turi nuolatinius gydytojus, higienos ir sveikatos reikalams populiarinti leidžiama įvairi literatūra ir ji gausiai gyventojų tarpe platinama, tačiau laikoma, kad šioje srityje dar daug reikia padaryti. Kadangi daug reikalų yra skubių, tai kad nebūtų vienų neužbaigus šokama prie kitų, tuo tarpu nesvarbūs darbai gali likti ilgesniam laikui atidėti, sumanyta paruošti sveikatos reikalams tvarkyti dešimtmečio planas, kuriame būtų numatyti visi per tuos metus atlikti darbai, žinoma, išskiriant svarbesnius ir skubesnius pirmoje eilėje. Aišku, kad tai nemažas ir nelengvas darbas. Jis užims ne tik daug laiko, bet ir lėšų. Tačiau reikia tikėtis, kad tas planas vidaus reikalų ministeriui, kuris jį tvirtins, bus patiektas tiktai po vieno mėnesio.

Mokestis už sėdėjimą kalėjime

Pagal išleistą ir dabar veikiantį įstatymą visi, kurie sėdi kalėjimuose arba areštinėse, už kiekvieną ten išlaikytą dieną turi mokėti po 3 litus. Šie mokesčiai išieškomi bendra valstybinių mokesčių ieškomąja tvarka. Dabar patirta, kad šio mokesčio išieškojimas sustabdomas, nes projektuojama pakeisti įstatymą ta prasme, kad būtų imamas mokestis už išlaikymą kalėjimuose ir areštinėse tik iš tų, kurie nubausti privataus kaltinimo bylose, kuriose galėjo susitaikinti. Praktikoje pasirodė, kad kai kurie nubaustieji nepajėgia sėdėjimo mokesčio sumokėti, o iš kai kurių, pavyzdžiui, beturčių, visai nėra vilties išieškoti. Pavyzdžiui, kelius ha žemės turįs ūkininkas nubaudžiamas metams kalėti. Tada ūkis lieka be darbininko, o jam išėjus iš kalėjimo už sėdėjimą reikia sumokėti apie 1000 litų. Žinoma, tokiam ūkininkui sumokėti toks didelis mokestis yra beveik neįmanoma. Dėl šių ir kitų priežasčių ir norima šis mokestis panaikinti.

Pensijos savivaldybių tarnautojams

Gruodžio 15 d. Ministerių Taryba priėmė vidaus reikalų ministerio parengtą savivaldybių tarnautojų pensijų įstatymo projektą ir jį persiuntė Seimui. Būdingesnieji šio įstatymo projekto nuostatai yra šie. Pensijomis aprūpinami visi savivaldybių skirtieji ir rinktieji tarnautojai ir jų šeimos. Pensijų fondas sudaromas iš tarnautojų ir savivaldybių įnašų: tarnautojai moka 6%, o savivaldybės primoka 4%. Tokie įmokėjimai daromi ir dabar į taupomąjį fondą. Savivaldybių tarnautojams algų per metus sumokama apie 6.000.000 litų, tuo būdu iš tarnautojų pensijų fondas kasmet gaus 390 000 litų ir iš savivaldybių 260 000 litų, iš viso 650.000 litų kasmet. Tų įnašų iki šiol įmokėta apie 2 milijonai litų. Ši suma ir sudarys pensijų fondo pradžią. Į laiką pensijai ištarnauti įskaitoma tarnyba nuo 1918 metų, jeigu už tą laiką tarnautojai įmokės į fondą 5% mokamų algų. Prie šių tarnautojų primokėjimų savivaldybė primoka 3%. Jeigu už visą tą laiką įnašus mokėtų visi tarnautojai, tai turimomis žiniomis visoms savivaldybėms tektų įmokėti fondan apie 1.100.000 litų. Projektas numato įskaityti į laiką pensijai ištarnauti valstybės tarnybą tų tarnautojų, kurie į savivaldybes perėjo iš valstybės tarnybų. Tokiais atsitikimais jų įnašai iš valstybės tarnautojų fondo perkeliami į savivaldybės fondą ir atvirkščiai.

Nauji fabrikai

Lietuvos ūkis yra pastatytas ant tvirtų pamatų. Dėl to prekybos ir pramonės atstovai drąsiai kuria įvairias įmones ir gauna iš to didelį pelną. Dabar, pavyzdžiui, pranešama kad ameri-

kiečių grupė nori Lietuvoje steigti automobilių fabriką, olandų pramonininkai yra sumanę įsteigti elektros lempučių fabriką ir lietuvių grupė pasiryžusi ateinančiais metais įruošti dviračių fabriką.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Reikalauja pabranginti javų kainas

Praėjusių metų gruodžio mėnesį įvyko Lenkijos Agronomų ir Miškininkų Sąjungos susirinkimas. Šiame susirinkime buvo daug kalbėta apie tai, kad būtinai reikia pabranginti javų kainas iki tokio laipsnio, kad jų gamybos išsimokėjimas būtų užtikrintas. Tuo reikalu buvo priimta ir rezoliucija.

Toje rezoliucijoje buvo pažymėta, kad visos priemonės, kuriomis būtų galima javų kainas pabranginti, yra valdžios žinioje. O kad iki šiol tam tikslui pavartotos kai kurios priemonės neatsiekė pilnai tikslo, tai tik todėl, kad tos priemonės ne laiku, pavėluotai buvo pradėtos taikyti ir buvo taikomos nesuderintai, ne vienu metu ir su permaža energija. Susirinkimo nuomone visų valdžios turimų priemonių pavartojimas griežtoje, energingoje formoje ir iš anksto galėtų pataisyti javų kainas nors kitiems metams.

Be to, buvo pabrėžiama, kad ūkininkai nuolat reikalauja javų kainų pabranginimo iki 20 auks. už 100 kg, kad galėtų išsimokėti jų gamyba. To galima būtų greit pasiekti, jeigu valdžia sutiktų žymiai padidinti primokėjimus už javų eksportą. Tada būtų greitu laiku parduotas visas javų perteklius užsieniui, o vietos rinkoje javų kainos, nesant perdidelės pasiūlos, pačios pakiltų ir susinormuotų.

Kailių aukcijos Vilniuje

Praėjusių metų gruodžio 13-14 dienomis Vilniuje įvyko vienuoliktą kartą aukcijos sidabrinių lapių kailiams pirkti ir parduoti. Sidabrinių lapių kailiai buvo išstatyti tik vietinės, savo krašto gamybos. Jų buvo apie 1500 štukų ir visi buvo parduoti. Už geriausį lapės kailį sumokėta 500 auks.

Reikia pažymėti, kad dabar sidabrinių lapių auginimas labai gerai išsimoka, jei tiktai pasiseka išauginti aukštos kokybės kailius. Bet lapėms auginti fermos įrengimas labai brangiai atseina. Todėl dažniausia smulkiam ūkininkui lapių ūkis yra neįmanomas.

Snukio ir nagų liga pradeda nykti

Pagal Lenkijos Žemės Ūkio ir Ž. R. Ministerijos duomenis snukio ir nagų liga visoje valstybėje pradeda pamažu nykti naturaliu būdu. Bet dabar visoje Lenkijoje yra dar snukio ir nagų liga 3.534 vietose ir 18.863 ūkiuose.

Iš kitur teko patirti, kad ši liga jau keliose vietose pasirodė ir Latvijoje. Tokiu būdu ji eina iš vakarų į rytus, užimdama vis naujus plotus, naujas valstybes. Pasirodo, kad su ligų bakterijomis daug sunkiau kovoti, nei su galingomis armijomis. Joms jokios armotos ir bombos yra nepavojingos. Todėl jos vienodai greit užkariauja stipriąsias ir silpnąsias valstybes, neišskiriant ir Vokietijos.

Kokius ūkininkai turi sumokėti mokesčius už kiaulių eksportą

Per Apygardos Ūkio Draugijos susirinkimą Lvove, kuris įvyko neseniai, buvo paliestas mokesčių klausimas, kuriuos sumoka ūkininkai, kai jų kiaulės eksportuojamos užsienin. Paaiškėjo, kad tie mokesčiai yra labai dideli. Pavyzdžiui, už 1 vagoną kiaulių (9000 kg), paskirtą eksportui, reikia sumokėti: 1) eksporto fondui po 20 sk. už kiekvieną kg arba 1800 auks., 2) bekonų eksportininkų sąjungai — po 1 sk už kiekvieną kg, arba 90 auks už vagoną, 3) Žemės Ūkio Rūmams — po 1 sk už 1 kg, tai reiškia taip pat 90 auks už vagoną, 4) Lenkų Kompensacijos Prekybos Draugijai — 0,4% arba apie 60 auks. ir 5) sutartį sudarant 170 auks. Taigi iš viso kartu už vieną vagoną kiaulių reikia sumokėti ūkininkams — kiaulių pardavėjams net apie 2200 auks. įvairių mokesčių.

Matavimo ir svėrimo priemonių legalizavimas

Praėjusių metų gruodžio 31 dieną pasibaigė štempelių galiojimo laikas, kurie buvo uždėti ant matų, svarstyklių ir saikų 1935 m. Todėl visi tie matai, svarstyklės ir saikai turi būti iš naujo legalizuojami matų įstaigose, norint toliau viešai jais naudotis. Minėtos įstaigos atnaujins štempelius, paims atitinkamus mokesčius. Tada bus galima tais įrankiais vėl naudotis. Priešingu atveju už naudojimąsi tais įrankiais, kaip žinoma, yra baudžiama piniginėmis baudomis. Prieš šių įrankių legalizavimą, pranešimą apie juos matų įstaigoms, reikia įrankius gerai nuvalyta nuo visų nešvarumų ir rūdžių. Jeigu jie yra sugedę ar netiksliai sveria ar matuoja, reikia juos pirma sutaisyti, nes priešingu atveju tie įrankiai nebus štempliuojami. — Taip praneša matų įstaigos.

Ukrainiečių žemės ūkio organizacija

Šiemet suėjo lygiai 40 metų, kai miestelyje Olesko įsisteigė ukrainiečių žemės ūkio ir ūkio centralė, pavadinta „Silškyj Hospodar". Per keletą metų ši organizacija veikė tiktai Olesko apylinkėje ir didesnės reikšmės neturėjo. 1904 metais ta centralė buvo perkelta į Lvovą ir tada veikimą išplėtė visoje buvusioje Rytų Galicijoje. Pradžioje jos tikslas buvo žemės ūkio švietimas, žemės ūkio kultūros kėlimas ir ukrainiečių ūkininkų reikalų gynimas. Šiuos savo tikslus organizacija vykdė labai stropiai ir su dideliu pasisekimu. Didžiojo karo metu jos veikla susilpnėjo ir beveik buvo visai iširusi. Po karo susitvarkė tiktai 1928 metais. Nuo to laiko veikla kasmet didėja, organizacija darosi vis reikšmingesnė ir stipresnė.

Pagal paskutinius duomenis šiuo metu ši organizacija turi 60 filijų—skyrių apskrityse ir 1840 ūkio ratelių kaimuose. Visuose rateliuose yra 126 450 narių, tame skaičiuje apie 20 tūkstančių moterų. Be to, prie šios organizacijos priklauso kaip nariai 2 216 įvairių rūšių kooperatyvų. Taigi iš viso „Silškyj Hospodar" šiuo metu turi daugiau, kaip 130 tūkstančių narių. Per praėjusius metus prie šios organizacijos prisirašė 157 ūkio rateliai ir apie 23 tūkstančiai narių. Taigi tik per vienerius metus narių skaičius padidėjo 23 nuošimčiais. Pačioje centralėje nuolat dirba 12 darbininkų, specialistų, o kaime ir apskrityse dirba 130 specialistų, kurių tarpe yra kelios dešimtys agronomijos inžinierių. Visa organizacija yra padalyta į keletą sekcijų. Visos sekcijos priskirtos keturiems pagrindiniams organizacijos skyriams, būtent: agrotechnikos (žemės ūkio), zootechnikos (gyvulių ūkio), sodininkystės ir daržininkystės ir namų pramonės. Prie centralės dar veikia agronominės veiklos inspektoratas, kurį sudaro keturių ukrainiečių didžiųjų centrų atstovai, būtent, jau čia minėto „Silškyj Hospodar", Ukrainiečiu Kooperatyvų revizinės sąjungos, „Maslosojuz" ir „Centrosojuz".

Be to, ši organizacija yra įkūrusi ir užlaiko 4 metų mokyklą, pavadintą: „Chliborobškyj Wyszkil Mołodi" (Jaunimo žemės ūkio kursai). 1937 metais tie kursai turėjo 11 tūkstančių klausytojų—mergaičių ir berniukų nuo 11 iki 18 metų. Didelę veiklą parodo ir moterų sekcijos, kurių yra iš viso 12 ir 4 8 šeimininkių rateliai su 16 tūkstančių narių. Praėjusiais metais moterų sekcijos suruošė 190 kursų, kuriuose dalyvavo 3 tūkstančiai moterų. Kalbant apie kitus šios galingos organizacijos duomenis tenka suminėti, kad visų filijų ir ūkio ratelių turtas vertinamas daugiau kaip 228 tūkstančiams zlotų. Per vienerius metus organizacija veikimui surenka 183 tūkstančius zlotų. Šiuos pinigus surenka sekcijos ir rateliai. Du trečdaliai tų įplaukų, tai narių mokestis. Taigi nariai yra sąmoningi ir nesigaili pinigo savo organizacijai. Šiemet organizacija pradeda statyti didelius rūmus, kurie pavadinta „Ukraino Kaimiečio Rūmai". Tame name bus įtaisytas teatras, bibliotekos, viešbutis ūkininkams ir kiti kultūriniai įrengimai.

Iš šių kelių pastabų matome, kad ši organizacija atitinka buvusią mūsų Ūkio Draugiją. Šie duomenys parodo, kad ta ukrainų organizacija yra labai galinga ir turtinga. Bet reikia atsiminti, kad tai tik viena iš kelių organizacijų, kurios veikia Ukrainoje. Kitos organizacijos, kaip, pavyzdžiui „Maslosojuz", „Centrosojuz" ir kitos yra dar galingesnės ir turtingesnės. Taigi ukrainai yra labai gerai susiorganizavę. Todėl jie yra labai stiprūs ekonomiškai ir tautiškai.

Kaip reikia rinkti ir lydyti vaškas

(*Pabaiga*)

Mirkant korius nečielus, reikia juos pirma smulkiai sutrupinti, o korius suspaustus į kamuolius, sukapoti kirviu. Paskui tuos trupinius sudėti į minkštą, šiltą vandenį, kaip ir čielus, ir iš viršaus, pridengus lenta, prispausti akmeniu, kad neplūduriuotų ant viršaus. Kasdien po kelius kartus korius tynėje ar statinėje pamaišyti lazda, kad geriau išsiplautų. Po 1—2 parų korių trupinius išgriebti iš tos maudyklės, nusunkti, išplauti šaltame vandenyje, pakeisti šiltą vandenį ir vėl panerti. Ir taip kartoti keletą kartų, kol net išsunktas iš korių vanduo pasidarys švarus. Tada bus galima juos lydyti.

Korius lydyti galima tiktai emaliuotuose (palyvotuose) puoduose ar baltintuose vario katiluose, nes nuo geležies vaškas pasidaro tamsesnis. Vaško lydymui vartoti tik minkštą vandenį. Jei vanduo kietas, tai jį reikia suminkštinti, pridedant po 1—2 šaukštu acto esencijos į 1 kibirą vandens. Kad vaškas puode prie dugno neprisviltų, tai reikia puodo dugnan įdėti medinis skylėtas dugnas.

Vaškas tirpsta 60—65° C temperatūroje. Geriausia korius lydyti 80—90° C temperatūroje. Juo vaškas trumpiau verda, juo jis esti šviesesnis. Todėl kaip tiktai vanduo su vašku užverda, tuojau reikia vašką spausti. Lydant vašką, reikia labai saugoti, kad jis iš puodo neiškūpėtų ir neužsidegtų. Todėl atsargoje reikia turėti šalto vandens. Jeigu nespėtume vaško su puodu nuo ugnies nukelti ir jis pradėtų kūpėti arba net užsidegtų, tai reikia įpilti puodelį šalto vandens ir vaškas vėl nusės. Prie vaško reikia dirbti su šlapiomis rankomis, kad užtiškęs vaškas jų nesudegintų. Daugiausia vaško iš korių išspaudžiama, kada koriai spaudžiami karštame vandenyje.

Paprasčiausias korių lydymo būdas yra toks. Paimti atitinkamo didumo (pagal korių kiekį) palyvotą, neišsilupusį puodą. Jo dugne padėti vieną medinį skylėtą dugną. Korius sudėti į stiprios drobės maišelį, užsiūti ir panerti verdančian tame puode vandenin. Paskui iš viršaus tą maišelį su koriais pridengti kitu mediniu skylėtų dugnu ir pagaliuku prispausti, kad visą laiką būtų pasinėręs vandenyje. Kai vėl vanduo užvirs su koriais, tada puodą reikia nukelti nuo ugnies ir spausti vašką dviem pagaliukais iš viršaus į medinį dugną, atleidžiant tai vieną tai antrą. Vaškas išsisunkia pro maišelio sieneles ir išplaukia ant viršaus. Tada jį šaukštu reikia nugraibyti kitan indan. Kai jau nustos vaškas sunktis, tada reikia maišiuką ištraukti, liekanas maišiuke supurtinti ir vėl panerti verdančian vandenin ir vėl taip pat spausti, kaip pirma. Ir taip virimą ir spaudimą pakartoti keletą kartų, kol vaškas sunksis.

Paskui likusias maišiuke atmatas reikia supurtinti, pavirinti ir, greit ištraukus, slėgti sūriniuose slėgtuvuose, prisukant sraigtą arba prislėgiant sunkiu akmeniu. Kad vaškas greitai neatšaltų, patariama slėgtuvus prieš spaudimą panerti karštan vandenin. O kad vaškas iš slėgtuvų toli netikštų, reikia slėgtuvus iš šonų pridengti šlapiu audeklu. Liekanas, išėmus su maišiuku iš slėgtuvų, vėl virinti vandenyje, kaip pirma ir vėl spausti slėgtuvuose. Paskui virinimą ir slėgimą dar pakartoti keletą kartų, kol vaškas nustos sunkęsis iš maišiuko.

Išlydytą vašką galima pilti tik į medinius ar emaliuotus puodus ar kibirus, kurių viršai yra platesni, nes priešingu atveju negalima būtų vaško iš jų išimti. Kad vaškas prie medinių indų neprilipτų, reikia jų sienas prieš tai įgirdyti šiltu vandeniu, o emoliuotų indų sienas patepti muilu arba krakmolo skiediniu. Reikia stengtis, kad vaškas, supiltas inden, kuo ilgiausia paliktų skystas, nesuaustų, kad tokiu būdu dar esančios vaške atmatos galėtų nusėsti ant indo dugno. Tuo tikslu indas su skystu vašku įstatomas į kitą didesnį indą su karštu vandeniu, kuriame šaltesnis vanduo pakeičiamas karštesniu arba sušildomas ant ugnies. Paskui, kai pagalios vaškas atšąla, tada jis iš indo išimamas viename gabale, o nuo jo apačios peiliu nuskutami nešvarumai ir vėl dar lydomi.

M. Č.

Avižinis kisielius veršiukams

Jauni veršiukai reikalauja gero pašaro. Jų virškinimo organai yra jautrūs, silpni. Jiems tinka tiktai lengvai virškinamas pašaras. Be to, jauni veršiukai greitai auga. Dėl to jiems daug reikia tokių medžiagų, iš kurių sudaroma kaulai, raumenys, riebalai, kraujas ir kitos kūno dalys. Kas nori veršiuką gerai išauginti, tas turi visa tai gerai atsiminti, veršelį taip auginti, kad jam netrūktų gero, lengvai virškinamo pašaro. Bet ir gerai auginami veršeliai dažnai suserga vidurių ligomis ir pradeda viduriuoti. Dažniausiai jie viduriuoja tuo metu, kai pakeičiamas maistas arba kai jis duodamas blogai paruoštas. Tuo metu veršiukams reikia duoti avižinis kisielius.

Šis kisielius jauniems veršiukams naudingas kaip labai sveikas maistas ir kaip vaistai. Daug kartų viduriuojančius ir visiškai nusilpusius veršiukus avižiniu kisieliumi pasiseka išgelbėti ir visiškai išgydyti. Todėl, jeigu tik veršiukas pradeda viduriuoti, tuojau reikia pradėti jį girdyti avižiniu kisieliumi. Bet net veršiukui ir išgijus, naudinga jis girdyti kisieliumi, nes ir sveiki veršiukai, girdomi avižiniu kisieliumi, geriau auga, negu tie veršiukai, kurie to kisieliaus negauna. Tačiau reikia atsiminti, kad kisielius negali pavaduoti pieno. Šis kisielius duodamas tiktai kaip pieno priedas. Tiktai kai veršiukas viduriuoja, tai pieno reikia duoti kiek mažiau, o vieton sumažinto pieno kiekio reikia duoti kisieliaus. Kai tiktai veršiukas pasveiksta, tai pieno vėl jam reikia duoti tiek, kiek to amžiaus veršiukui reikalinga, vadinasi, pagal normą, bet kisielius sumažinti nereikia, o pamažu dar net padidinti. Tiktai kai prieinama prie didesnio kisieliaus kiekio, tai pienas galima sumažinti 1 litru. Avižinis kisielius gaminamas žemiau nurodytu būdu.

Geros avižos (nesupelėjusios, nesulytos) smulkiai sumalamos ir paskui užpilamos verdančiu vandeniu. Vienam kilogramui avižinių miltų reikia imti $2^1/_2$ litro verdančio vandens. Miltus su vandeniu reikia gerai suplakti ir palaikyti apie pusė valandos. Tada skystimas pro rietį (sietą) iškošiamas. Tirštumai, kurie palieka rėtyje, tarp rankų gerai išspaudžiami ir nusunkiami, o paskui sušeriami suaugusiems gyvuliams. Skystimas po to virinamas apie pusė valandos, visą laiką nuolatos maišant, kad neprisviltų. Prieš virinimą kiekvienam skystimo litrui įdedama apie 3 gramai (arbatinis šaukštelis be kaupo) valgomosios druskos. Kada išvirintas kisielius ataušta ligi 35° C, vadinasi, kai jo temperatūra yra tokia, kaip šviežiai pamelžto pieno, tada jis galima duoti veršiukui. Šis kisielius galima duoti vienas arba sumaišytas su šviežiai pamelžtu karvės pienu.

Sveiki veršiukai pradedami avižiniu kisieliumi girdyti nuo dešimtos dienos po užgimimo ir galima girdyti iki 40-tos amžiaus dienos. Pirmą girdymo dieną šio kisieliaus duodama apie pusė stiklinės (apie 100 gramų). Vėliau kiekvieną dieną avižinio kisieliaus kiekis vis po truputį didinamas. Kiekvieną dieną reikia jo padidinti, duoti daugiau apie $^1/_4$ stiklinės Vadinasi, pirmą dieną duodama pusė stiklinės, antrą dieną $^3/_4$ stiklinės, trečią dieną viena pilna stiklinė ir t. t. Tuo būdu 40 dienų amžiaus veršiukui galima duoti ligi 12 stiklinių arba iki 3 litrų avižinio kisieliaus. Paskui, po to, kai prieinama iki 3 litrų, pradedama kisieliaus kiekiai mažinti. Mažinama ir gi pamažu, duodant kasdien jo apie $^1/_4$ — $^1/_8$ stiklinės mažiau, kol galutinai jis visai nutraukiamas. Iki to laiko veršiukas jau suauga ir pripranta ėsti miltus. Tada veršiuko lovelyje nuolat reikia laikyti smulkiai sumaltų miltų. Tik, žinoma, nesuėstus miltus reikia kiekvieną rytą pašalinti, lovelis gerai išvalyti ir įpilti šviežių miltų.

Kisielius veršiukams duodamas 2 kartus per dieną. Geriausia yra prieš kiekvieną girdymą išvirti šviežias kisielius. Jeigu jau kisielius paliekamas nuo ryto iki pietų, tai jis reikia laikyti šaltai. Šiltai laikomas kisielius greitai prarūgsta ir tada veršiukams yra kenksmingas. Prieš girdymą šaltas kisielius sušildomas, kad turėtų 35° šilumos. Šaltas kisielius veršiukams irgi yra kenksmingas, nes gali sugadinti vidurius

Kaip nulupamos gyvulių odos

Beveik visi mūsų naminiai gyvuliai turi gana brangias odas. Bet kurį gyvulį papiovus (išskyrus, žinoma, kiaules) oda jo visuomet nulupama ir arba parduodama arba išdirbama savo reikalams. Dažnai taipgi pasitaiko ūkininkams kokiu nors būdu sumedžioti ir laukinį kailinį žvėriuką, kurio kailis gali būti gana arba ir labai brangus. Kaip naminių taip ir laukinių gyvulių kailis ne visuomet esti geras. Kailio rūšis priklauso nuo daugelio priežasčių. Svarbiausios jų yra šios: 1) gyvulio gyvenimo sąlygos, 2) kada gyvulys užmušamas ir 3) kaip užlaikoma nulupta oda, kailis. Apie tai trumpai ir pakalbėsime.

Odos bei kailio rūšis labai priklauso nuo to, kokiose sąlygose gyveno gyvulys. Jeigu, pavyzdžiui, avinas gyveno šlapiame tvarte, tai jo vilna ir visas kailis bus nešvarus, mėšluotas. Toks kailis jeigu jo vilna balta, išgarbavus turės dėmių: mėšluotos vietos bus pageltusios, vilnos nestiprios, trapios. O jeigu kailis bus dažomas, tai mėšluotos vietos blogai nusidažys. Jeigu esti garbuojama vien oda, tai mėšluotos odos vietos blogiau išsigarbuoja, esti silpnesnės. Be to, mėšluota oda blogiau konservuojasi, nes mėšlas, pūdamas, pūdo ir odą. Dėl to, norint gauti gerą avino odą, kailį, tvartas reikia gerai kraikti, ypač paskutinėmis dienomis prieš piovimą. Blogiausiu atveju gyvulys prieš piovimą reikia gerai išplauti. Kraikiant dar reikia atsiminti, kad kraikas avims turi būti iš ilgų šiaudų, nes kraikiant smulkiu kraiku į vilnas, prilenda visokių pelų, akuotų, kurie vėliau, išdirbinėjant kailius, labai sunku iš vilnų pašalinti ir sunkiau kailis gerai išdirbti.

Oda arba kailis dar esti ne vienodos rūšies ir metų būvyje. Visų laukinių kailinių žvėrių oda ir plaukai yra geriausia rudenį, žiemos pradžioje. Prieš pat žiemą kailiniai žvėrys turi labai tankius, jaunus pūkinius plaukus ir tarp jų nędaug storų plaukų. Be to, plaukai jų tada esti švelnūs, turi gražų atspalvį. Dėl to laukiniai kailiniai žvėrys geriausius kailiukus turi kaip tik šiuo metu. Pavyzdžiui, lapės kailis dabar yra brangiausias. Avys gerus kailius turi žiemos metu, žinoma, jeigu jos nevėlai buvo nukirptos. Bet ne tik metų būvyje žvėrių kailiai yra nevienodos rūšies. Daug dar priklauso ir nuo gyvulio amžiaus.

Pavyzdžiui, karakulinių avių kailiukai geriausi skaitomi 7 dienų amžiaus aviniukų — ėriukų. Dėl to karakuliniai aviniukai dažniausiai piaunami suėjus jiems 7 dienoms. Taip gi ir veršiukų ir kameliukų odos, skirtos kailiams, yra geriausios yra tada, kai jos turi nulupamos nuo jaunučių gyvulių. Šiems gyvuliams augant, jų kailis darosi vis menkesnis: plaukai storėja ir darosi mažiau švelnūs, o pati oda irgi esti mažiau lanksti, dėl to ir visas kailis esti mažiau vertingas. Bet kai kurių gyvulių kailis esti geras tiktai gyvuliui suaugus. Pavyzdžiui, lapės kailis esti geriausias tik tada, kai jis nulupamas nuo 2—5 metų amžiaus lapės, triušių kailiukai geriausi yra 1—1½ metų amžiaus triušių. Jaunųjų šių gyvulių kailiukai esti silpni, nestiprūs ir maži. Be to, vilnos jų esti menkos, mažai turi plonųjų plaukų—pūkų.

Labai didelę reikšmę turi ir kailių—odos nuėmimas, nulupimas nuo gyvulio. Kailis galima lupti trimis būdais: aplink visą gyvulį nuo galvos, aplink visą gyvulį nuo uodegos ir perpiaunant odą — kailį nuo galvos per pilvą iki uodegos. Pirmuoju būdu labai retai kada gyvulių oda lupama, nes šis būdas skaitomas nevisai geras. Šiuo būdu nulupus odą, gaunamas iš odos maišiukas, kuris atidarytas yra tiktai prie galvos. Antruoju būdu lupami kailinių žvėrių kailiukai, bet tiktai tų, kurie yra maži, jauni, kurių kailis skaitomas brangus. Šiuo būdu lupant, nusilupa kailis nuo visų gyvulio kūno dalių: nuo uodegos, kojų, ausų, galvos. Prie kailio pasilieka net ir nagai. Šiuo būdu nulupta oda turi abudu galus kiaurus: kiauruma lieka prie uodegos ir prie galvos. Dėl to kailiukas galima gerai išdžiovinti. Pradedant lupti, pirmiausia įpiaunama oda pauodegyje, prie pat storosios žarnos galo, kad kailis būtų galima nulupti, numauti nuo uodegos. Paskui daromi įpiovimai užpakalinėse kojose irgi iki storosios žarnos galo. Tokiu būdu padarius įpiovimus, kailis galima nulupti nuo kojų, o toliau jis lupti ir nuo liemens, bet papilvėje nedarant jokio įpiovimo. Kailis nuo liemens lyg ir numaunamas, kaip pirštinė nuo rankos, kartu ją išverčiant kita puse. Priėjus prie priešakinių kojų, įpiovimai reikia daryti tiktai iki alkūnės. Ausų kremzlės lieka prie kailio. Prie akių reikia padaryti įpiovimai, bet iš vidaus ir tokiu būdu, kad tik pati akis nenusiluptų, o kailis su visais plaukais kuo tiksliausiai nusiluptų. Lupant peilis vartojamas tiktai tuo atveju, kai reikia kur nors padaryti įpiovimas. Visur kitur pakanka piršto arba kieto, neaštraus daikto, kuriuo atskiriamas, atlupamas kailis nuo poodinio sluoksnio.



Lietuvos ūkininko sodyba

Trečiuoju būdu nuimant odą, kailį, pirmiausia oda papilvėje perpiaunama pradedant nuo snukio ir baigiant storosios žarnos užbaigimu. Tokia oda galima ištiesti vienoje plokštumoje. Tokiu būdu nuimama oda nuo avių, galvijų, arklių ir laukinių žvėrių, ne kailinių — elnių, briedžių, stirnų ir t. t. Jeigu oda skiriama kailiui, tai nuo kojų, uodegos ir snukio nulupama tik dalis, iki kelių, ausų ir akių.

Lupant nuo gyvulio odą, reikia stengtis, kad prie jos liktų kuo mažiausiai taukų, mėsos, gyslų ir kad ji nesusiteptų krauju. Juo švariau nusilupa oda, juo lengviau ji paskui konservuoti ir išdirbti. Taipgi reikia labai stengtis neįplėšti odos, kad nepasidarytų skylės. Ypatingai daug atsargumo reikia lupant galvijų odą, kuri sugadinta inkštirų. Tose vietose (daugiausia ant nugaros), kur buvo inkštirai, esti labai silpna oda arba net ir skylės. Dėl to tose vietose, lupant, gali oda užplyšti. Taipgi lupant oda nuo kojų ir įvairiuose sulinkimuose yra reikalingas atsargumas, kad oda neužplyštų. Lupant odą trečiuoju būdu, pradedama lupti nuo užpakalio.

Visi gyvuliai, lupant, pakabinama ant užpakalinių kojų ir lupama galvos linkui. Lupant dažnai oda, suteršiama krauju, kas yra kenksminga. Kraujas, patekęs ant odos, tuojau sukreka ir prilimpa. O sukrekėjęs kraujas pradeda greit gesti, pūti. Pūdamas gadina ir vilnas, plaukus ir pačią odą. *J.*

SVEIKATA UŽ AUKSĄ BRANGESNĖ

Nušalimai

Esant didesniems šalčiams, dažnai pasitaiko kojų, rankų ausų ir nosies nušalimai.

Dažnai pasikartoją, nors ir maži nušalimai, sužaloja smulkiausias kūno kraujagysles ir tuomi sukelia netaisyklingą kraujo apytaką. Nušalusios kūno dalys patinsta, oda pasidaro melsvai—rausva, dažnai niežti, labai bijosi šalčio. Kasydami nagais, nudraskome odos paviršių, todėl greitai gali atsirasti žaizdos ir odos uždegimas.

Gydymas. Čia kalbama apie mažesnius nušalimus. Nušalusių kūno dalių nedraskyti nagais. Gulant tepti jas ichtijolio 5% tepalu ir aprišti arba užsimauti tam tikras pirštines ir kojines, kad neištepti patalo. Dažnai vartoti tynes (vonias). Nušalusi ranka ar koja paneriama 2 minutėm gerokai šiltan vandenin. Ištraukus iš šilto vandens, panerti 1—2 minutėm šaltan vandenin ir vėl šiltan. Taip pakartoti 4—5 kartus. Tokias tynes reikia daryti kasdien per 2—3 savaites.

Šiltan vandenin patartina įdėti truputį tanino arba ąžuolo žievių. Išmaudžius šiltame ir šaltame vandenyje nušalusias kūno dalis, patartina prieš gulant patepti jas jodina su tanino priemaiša. Dieną galima pabarstyti nušalusią odą cinko ar dermatoliaus milteliais. Esant žaizdoms, vartojama kalkių aliejus arba boro tepalas.

Didesni nušalimai yra pavojingi tuo, kad atsiranda pūslės, paskui žaizdos, pradeda gangrenuoti, labai skauda ir sunkiai gyja.

Nušalusias kūno dalis reikia atsargiai trinti sniegu arba šaltu vandeniu. Atsiradus pūslėms, patepti jodina pačias pūsles ir aplink jas odą. Trūkus puslėms, atsiranda žaizdos, kurias reikia ypatingai švariai laikyti, nes jos lengvai apsikrečia ir ilgai pūliuoja.

Pūsles galima pradurti ir išleisti iš jų skystimą, tik reikia pirma gerai nuplauti ir patepti jodina, o adatą padeginti ugnyje. Paskui tepti boro, dermatoliaus ar bizmuto tepalu. Perrišimus daryti kas 2—3 dienos.

Atsiradus žaizdoms ir pradedant gangrenuoti, barstoma dermatolio ar xeroformo milteliais.

Peršalimas

Žiemą daugiausia turime progos peršalti. Šaltas, drėgnas oras, vėjas, plonas apsivilkimas, tai svarbiausios peršalimo priežastys.

Blogiausia, kai žmogus sušilęs ir plonai apsivilkęs geria šaltą vandenį ir eina oran ant vėjo. Tuojaus pajunta nugaroje šaltį, pradeda krėsti drebulys. Kadangi žinome, kad peršalimas gali būti daugybės sunkių ligų priežastimi, todėl reikia vengti ir saugotis peršalimo.

Sušilęs ir suprakaitavęs neik oran. Eidamas bažnyčion ar važiuodamas turgun, gerai apsivilk, apsiauk patogiais batais ir vilnonėmis kojinėmis. Užsimauk šiltas pirštines ir ausis pridenk šilta kepure arba užsistatyk kalnierių.

Geriausiai saugo nuo šalčio vilnoniai drabužiai, o ypač kailiai — kailiniai. Be kailinių nesėsk vežiman!

Pajutęs, kad šaltis perima visą kūną, turi kuo greičiausia pabėgioti, kol visai sušilsi.

Greitai peršalsi išgėręs degtinės, nes ilgesnį laiką nejausi šalčio. Šilimos jausmas, kuris atsiranda, išgėrus degtinės, yra apgaulingas.

Ypatingai turi saugotis šalčio sergą džiova ir širdies ligomis, nes jie lengvai peršala.

Peršalęs žmogus, paprastai, netrukus suserga. Pakyla karštis, laužo kaulus, skauda gerklę, diegia šoną, kosulys piauna. Vėliau paaiškėja, kad prasideda gripas, angina, plaučių uždegimas, plevritas, bronchitas, reumatizmas, inkstų uždegimas ar kokia kita liga.

Sušalus ar peršalus, reikia kuo greičiausia skubėti namo. Nenusivilkti ir judėti tol, kol viso kūno neapims šilima. Tuojau nusivilkus, krečia drebulys.

Gerti šiltą arbatą, valgyti karštą sriubą. Jei po kelių valandų ar dienų pablogėja ūpas, pakyla karštis prasideda nosies sloga ar kosulys, reikia gulti lovon. Gerti šiltą arbatą, liepos žiedų arbatą, imti tris kartus per dieną po vieną tabletę aspirino arba motopirino. Daug prakaituojant, reikia dažnai keisti marškinius. Jei diegia šoną ir kankina kosulys, tai reikia pastatyti ant krūtinės taures (bankas). Nesikelti iš lovos, kol visai nenukris karštis. Apie gerklės plaučių ir jų plėvės uždegimą buvo rašyta „Ūkininke" kiek anksčiau.

Vėžio liga ir jos reiškiniai

Vėžiu serga daugiausia senesni žmonės. Pagal apytikrius apskaičiavimus Lenkijoje per metus miršta vėžiu apie 30 tūkstančių žmonių. Vėžys tai yra toks auglys guzas, arba vaizdžiau sakant, grybas, kuris, kaskart vis labiau augdamas, naikina žmogaus organus ir užnuodija visą kūną. Vėžys atsiradęs vienoje vietoje, greitai persimeta limfos indais į kitus organus, todėl operacija yra galima tik labai anksti. Vėžys gali atsirasti visur, bet dažniausia atsiranda skilvyje stemplėje, kepenyse, pas pipkorius ant lūpos, pas moteris lyties organuose ir krūtyse.

Vėžys nėra limpama liga. Jis atsiranda pas žmones po 40 metų amžiaus ir tai dažniausia tuose organuose, kurie ilgą laiką perdaug buvo erzinami: pas pypkorius ant lūpos, pas tuos kurie valgo karštus ir aštrius valgius — stemplėje ir skilvyje.

Vėžio pradžia nebepastebima. *Odos vėžys* dažniausia atsiranda ant veido. Lūpos vėžys pradžioje atrodo, kaip mažas neskaudąs guzelis, karpa arba šašas. Tik po kelių mėnesių, kada tas guzelis vis labiau auga ir dažnai kraujuoja, tada atkreipia ligonies dėmesį. Vėliau užauga didelis guzas ir atsiveria žaizdos. Kuo anksčiausia reikia daryti operaciją.

Stemplės vėžys pradžioje visai neskauda. Žmogus pajunta, kad kieti valgiai, kaip duona, mėsa kaskart sunkiau nuryti. Vėliau gali nuryti tik skystus valgius, o dar vėliau visai nieko negali nuryti. Stemplė visai užauga ir žmogus po 1/2 — 1 1/2 metų miršta badu. Gydymas tegalimas Rentgeno spinduliais.

Skilvio vėžys atsiranda dažniau pas vyrus, negu pas moteris ir tai po 40 metų Žmogus, kuris iki tol jautėsi gerai, pameta visai apetitą, negali valgyti mėsos, nes jaučia atrajumą. Pradėda liesėti, iš pilno žmogaus pasilieka oda ir kaulai. Dažnai negardžiai atsirūgsta, pavalgęs jaučia sunkumą dobutėje po krūtine, o vėliau pradeda vemti. Vemia nesuvirškintu valgiu ir dažnai tamsiu krauju. Anksti padaryta operacija gali išgelbėti nuo mirties. Kai jau žmogus visai sunykęs ir kai aiškiai skilvyje apčiuopiamas guzas, tada paprastai jau būna pervėlu operuoti. Pas gydytoją reikia eiti tada, kai apetitas pradeda mažėti. Skilvio peršvietimas Rentgeno spinduliais gali išaiškinti ligos priežastį.

Pas moteris vėžys pasireiškia nereguliariu kraujavimu, jėgų susilpnėjimu ir žymiu kūno suliesėjimu.

Mėšlungis

Jei daiktai, kurie sužeidžia mūsų kūną yra švarūs ir žaizdos nepergilios, ir švariai laikomos, tai jos gana greit užgyja. Bet kartais susižeidžiame nešvariais, užterštais žemėmis ar mėšlu, įrankiais. Žemėje ir ypač mėšle yra daugybė įvairių bakterijų, kurios patenka į žaizdą Ypatingai pavojingos yra mėšlungio bakterijos vadinamos *tetano bacilais.* Jos kartu su žemėmis pakliuvusios į žaizdą, pradeda greit daugintis ir gaminti stiprius nuodus, kurie įsisiurbia į kraują ir sukelia mirtingą ligą, vadinamą mėšlungiu. Dažniausia tai atsitinka, užsivarius giliai pašiną arba susižeidus šakėmis, mėžiant mėšlą.

Liga prasideda netuojau. Praeina kelios savaitės ar mėnesiai, dažnai žaizda jau būna užgijusi. Pradeda skaudėti sužeistoji vieta, ligonis neramus, prasideda mėšlunginiai traukuliai (konvulsijos). Ligonis dažnai sukanda dantimis liežuvį, galvą atmeta į užpakalį, visas išsitempia, veidas pamėlynuoja, sunkiai kvėpuoja. Po kelių dienų pasikankinęs miršta.

Vienintelė gydymo priemonė yra prieštetaninio serumo įtryškimai. Geriausia tuojau po susižeidimo nešvariu daiktu reikia kreiptis pas gydytoją, kad padarytų įtryškimą, kuris apsaugotų nuo šios ligos.

Gydytojas.

MOTERŲ DARBAI

Kiaulienos sūdymas ir rūkymas

Visos šeimininkės norėtų turėti kuo ilgiausiai geros mėsos, bet ne visos moka tinkamai tą mėsą paruošti, kad ji būtų patvari. Kaime dažnai pasitaiko, kad prieš porą savaičių piautos kiaulės mėsa, nors ir susūdyta šiaip taip, bet esti jau pametusį kvapą, apipelijusi ir negardi valgyti. Taigi norint gerą mėsą išlaikyti per ilgesnį laiką nesugedusią, reikia atminti štai kas. Jei piaunama riebi, greitai tunkančios veislės kiaulė, tai susūdžius mėsa, greitai ją vartoti. Riebios kiaulės mėsa netinka rūkymui. Norint turėti gerą, rūkymui mėsą, reikia piauti nelabai riebią kiaulę, tokią, kuri ganėsi lauke, o prieš piovimą tik kiek papenėta.

Papiovus kiaulę, nudarinėjus ir supiausčius dalimis jos mėsą, reikia duoti mėsai ataušti.

Sūrymą paruošti šitaip: 25 kg mėsos imti 1 kg druskos, išdžiovintos ir paspragintos skauradoje. 3 dkg. salietros, 6 dkg. cukraus, 3 dkg. pipirų karčių ir tiek pat kvepiančių, keliolika lauro lapelių ir 5 dkg. kolendros.

Pirmiausia į kumpius smarkiai įtriname salietros su cukrumi, paskui įtriname druską (paspragintą, dar šiltą). Kad druska gerai visą kumpį perimtų, reikia storesnėse vietose, prie kaulo, peiliu padaryti plyšelius.

Taip paruoštus kumpius dedame į sausą, švarią, geriausia ąžuolinę statinaitę, kurios dugne yra pabarstyta druskos su prieskoniais. Visus priedus dedame čielus, negrūstus. Statinaitėn kumpius ir mėsą sudedame ankštai, pridengiame dugneliu ir prislėgiame akmenimis. Statinaitę su mėsa kokias 3 dienas, reikia laikyti namuose kad atsirastų skystimo. Atsiradus sūrymui, mėsą apvartyti ir išnešti vėsion vieton arba rūsin. Kad lygiai įsisūrėtų, reikia vartyti mėsą kas antra diena. Jei mėsoje per maža sūrymo, tai galima padidinti, dapilant virinto, ataušinto, sūdyto vandens. Sūryme mėsa būtinai turi gulėti nuo 3 iki 6 savaičių. Jei kumpiai dideli ir ne tuojau bus vartojami, tai sūryme laikomi ilgiau, jei kumpiai maži, skirti greitam sunaudojimui, sūdosi trumpiau.

Rūkymas. Norint geriau užkonservuoti mėsą, reikia kumpius, dešras, nestorus lašiniukus ir lašinius išsirūkyti. Rūkyta mėsa ilgiau laikosi ir yra atsparesnė visokioms kirmėlėms ir pelėsiams.

2—3 dienas prieš rūkymą reikia išimti mėsą iš sūrymo ir numazgojus apdžiovinti.

Jei patogu, rūkyti galima kamine arba kieme pasidarius paprastą ketursienę iš lentų rūkyklą. Jei norime rūkyti kamine, tai įtaisome skersai kaminą geležinę lazdą ir sukabiname ant jos mėsą. Kad dūmai iš kamino neitų per skylę, įtaisome dureles. Kurenant pirkioje, neduoti stiprios ugnies, nes nuo karštų dūmų mėsa iškeptų. Dūmai ant mėsos turi eiti nekaršti. Užmesti ant ugnies eglių šakučių arba drėgnų topolio ar beržo drožlių.

Didesnius kumpius, ilgesniam laikymui rūkome apie 8 dienas, mažesnius trumpiau. Dešras rūkome nuo 3 iki 6 dienų.

Geros dešros. 10 kg kiaulienos mėsos kumpio ar priešakinės lopetėlės su taukais imti $2^1/_2$ kg šviežios jautienos (nuo nugaros), sumaltos mėsai malti mašinėle, 20 dkg. druskos, 3 dkg salietros, 3 dkg. cukraus (pudro), $^1/_2$—1 dkg. karčių pipirų, $1^1/_2$ dkg. kvepiančių pipirų, 1 skiltelę česnako, sutrinto su druska.

Ataušusią po papiovimo, mėsą smulkiai supiaustyti ir sumaišius su malta jautiena ir visais aukščiau išvardytais prieskoniais, minkyti tol, kol mėsa pasidarys limpanti masė. Išminkytą mėsą pridengti ir palikti kambaryje per 24 valandas.

Rytojaus dieną paragauti, ar ko mėsai nestinga ir išmaišius kišti į švariai paruoštas plonąsias žarnas. Jei kemšant mėsą žarnoje atsiras oras, tai adata įdūrus į žarną, reikia jis išleisti. Prikištas dešras sudėti ant stalo ir uždėjus lentelę lengvai prislėgti 24 valandoms. Kitą dieną dešras ištaisyti, apdžiovinti ir rūkyti šaltuose dūmuose per 3—5 dienas. Šitos dešros valgomos nevirtos.

Skilandis (kindziukas). Smulkiai supiaustyti arba sumalti mėsos mašinėle raumenų ir dar pridėti riebios mėsos. Prideti druskos, pipirų, lapelių, truputį salietros ir labai gerai tą masę išminkyti. Paskui, paėmus kiaulės skrandį (pilvą), gerai išmazgoti, išvalyti, į jį sudėti tą piaustytą mėsą. Skrandį užsiūti ir išrūkyti. Rūkytas skilandis gali stovėti ilgesnį laiką.

Skilandis dar gali būti ir kitoks. Supiaustyti jaknas, širdį ir dar pridėti šiaip raumeningos mėsos ir šiek tiek riebios piaustytos mėsos. Paskui, pridėjus druskos, pipirų, lapelių, mėsą gerai išmaišyti ir išvirti. Išvirus skilandį paslėgti. Kai susislėgės ir atauš, galima valgyti. Padėti ilgesniam laikui šis skilandis netinka.

Taukai. Išėmus taukus iš kiaulės pilvo, reikia atskirti plėves nuo taukų. Plėves reikia įdėti į mėsos sūrymą. Kai norėsime išrūkyti gabalą mėsos, tai į tas plėves įsuksime mėsą ir pakabinsime.

Taukus gi smulkiai supiaustyti, sudėti į puodą, įpilti truputį vandens ir virinti dažnai maišant. Kada matysis taukai be jokių priemaišų, spirgai geltoni, tai reikia atsargiai taukus nukošti į puodynes ir kai atauš, aprišti stipriu popieriu ir pastatyti vėsioje vietoje.

Nuo žarnų taukus, prieš suleidžiant, reikia išmirkyti šaltame vandenyje. Kelias valandas pamirkius lydyti ir supilti į atskiras puodynes.

Rūkytos mėsos laikymas. Rūkytus kumpius ir lašinius, kad nepelėtų, reikia laikyti statinėse, perpiltus sausais rugiais taip, kad mėsa su mėsa nesusiglaustų. Jei pasirodytų, kad rugiai drėgni ar apipelėję, reikia kumpius ir dešras išėmus iš statinės apiplauti, išdžiovinti, pakeisti rugius ir vėl taip pat sudėti statinėn. Statines su mėsa laikyti vėsioje, sausoje vietoje.

Išrūkytus kumpius ir lašinius taip pat galima laikyti sausoje vėsioje vietoje (svirne) pakartus. Tik tada reikia juos gerai apvynioti tviestiniu popieriu ir užklijuoti, kad musės neprieitą. Taip laikant vendienas, jos nepages, per vasarą neatsiras jose kirmėlių ir perdaug nesudžius.

Svogūnų sriuba. Įpylus puodan vandens tiek, kiek norime turėti sriubos ir įdėjus dėl skonio visokių daržovių, virti. Supiaustyti kelias dideles svogūnų galvas ir gerai paspirginti svieste įdėjus kelius šmotelius juodos duonos minkštimo. Svogūnus ir duoną pertrinti per sietelį, įdėjus šaukštą miltų. Įpylus tą svogūninę košę į daržovių vandenį, užvirinti. Šita sriuba bus dar skanesnė, jei ją virsime su mėsos kukuliais.

Bulvės su kiaušiniais ir grietine. Skustas, dar kiek kietokas bulves atkeliame nuo ugnies, nukošiame ir supiaustome ritinėliais. Supiaustome taip pat kelius kietai virtus kiaušinius. Į taukais išteptą puodą dedame eilėmis, iki pilnio, bulvių ir kiaušinių. Ant viršaus užpilame porą šaukštų tirpyto sviesto ir stiklinę rūgščios grietinės. Puodą su bulvėmis įstatome į karštą krosnį arba orkaitę, kad viršus pageltonuotų. Tokiu pat būdu galima bulves užkepti su silke. Nuluptą ir smulkiai sukapotą silkę sumaišyti su piaustytomis bulvėmis ir kepti.

Smulkios grikinės kruopos su sūriu

1 stiklinė nuplikintų karštu vandeniu grikinių kruopų reikia sumaišyti su puse stiklinės rūgščios grietinės, įpilti 1 šaukštą ištirpinto sviesto, pasūdyti ir pusė tos košės įdėti į sviestu išteptą puodą. Ant viršaus košės, puodan, dėti varškę, sumaišytą su 2 tryniais, ant viršaus vėl košę ir taip pilną puodelį su koše įstatyti 1 valandai į krosnį. Iškepus košei, duodama su ja rūgšti grietinė.

Pelėsiai ant virtų uogų. Kai kada ant virtų uogų atsiranda pelėsiai todėl, kad uogos buvo blogai išvirtos. Taigi uogienes nuo pelesių reikia gelbėti šitaip: pelėsius nuimti ir uždėti ant uogų paviršiaus naują ratuką pergamino popieriaus, suvilgytą spirite. Kraštus indo nušluostyti vata, pavilgyta spirite.

Jei uogienė fermentuojasi (rūgsta), tai būtinai reikia ją pervirinti, pridėjus cukraus ir karštą supilti ir stipriai prišildytą puodynę. *M. Č—ė.*

Gyvulių girdymas žiemą

Vanduo yra reikalingas visiems gyvuliams. Vasarą, kada gyvuliai esti lauke, ganykloje, dažniausiai jie patys sau suranda tinkamo vandens turį paržepinti ūkininkas.

Dėl to žiemos metu svarbu ūkininkui pagirdyti gyvulius geru vandeniu. Blogas vanduo, kaip ir netinkamas pašaras, gali gyvuliams labai pakenkti. Ypatingai blogo vandens reikia vengti žiemos metu. Netinkamas gyvulių girdymas žiemos metu dažnai būna priežastimi įvairių susirgimų, ypač kvėpavimo organų, taigi plaučių, gerklės. Vanduo, skirtas gyvuliams girdyti, turi būti šviežias, švarus, be jokių blogų, kenksmingų priemaišų, ypač reikia vengti pūvančių priemaišų (mėšlo ir kt.). Be to, vanduo gyvulių girdymui turi būti nelabai šaltas, tiesiai iš šulinio arba upės. Jis turi būti kiek apšilęs, kiek pastovėjęs. Kai gyvulys atsigeria labai šalto vandens, tada jo viduriai: virškinimo ir kvėpavimo organai labai atšąla, nukrenta temperatūra ir atsiranda pavojus peršalti.

Mūsų ūkininkai gyvuliams vandenį duoda dažniausiai tiesiai iš šulinio, girdydami juos ore. Dažnai žiemos metu gyvulius girdyti varo į upę ar ežerą, kur jie vandenį geria iš eketės. Toks girdymas yra kenksmingas gyvulio sveikatai. Nuvaromi gyveliai prie upės ar ežero jau prieš gėrimą gerokai sušąla. Be to, atsigėrę, jie dar labiau sustingsta ir net pradeda drebėti. Šitaip šaldomi gyvuliai suserga įvairiomis sunkiomis ligomis. Arkliai dėl to dažnai suserga diegliais, kanopų uždegimu, viduriavimu ir t t. Karvės, girdomos šaltu vandeniu prie upės ar ežero, dažniausiai suserga vidurių ligomis, viduriavimu, o geriausiu atveju žymiai sumažina pieningumą. Bet taipgi reikia atsiminti, kad žiemos metu reikia vengti gyvulius girdyti labai šiltu vandeniu. Jis irgi yra kenksmingas. Pirmiausiai iš šildomo vandens pasiliuosuoja anglies rūgštis. Ši rūgštis yra labai naudinga, nes ji sudaro vandens skonį, be to, numalšina greit troškulį, taigi ir nedaug vandens išgėrus jo atsigeriama Kai tos rūgšties vandenyje nebūna, tada pirmiausia esti netikęs vandens skonis. Be to, gyvulys tokio vandens negali atsigerti. Jis prigeria tada vandens labai daug, jau per daug. Išgėręs per daug vandens, gyvulys labai praskiedžia savo virškinimo syvus. Praskiesti syvai silpnai virškina maistą ir dėl to gyvulys pradeda negaluoti, sirgti virškinimo ligomis, žodžiu, viduriuoti.

Geriausias vanduo gyvuliams žiemos metu bus tas, kuris imamas iš gero šulinio, upės ar ežero ir turi apie 15°C šilumos. Šaltesnis ir šiltesnis vanduo gali blogiau veikti. 15°C šilumos, tai geriausia gyvuliams girdyti skirto vandens temperatūra.

Norint turėti tokį vandenį, reikia tvarte įtaisyti statinę ir joje laikyti vandenį. Statinė reikia pastatyti ramioje vietoje ir ant pamatų, kad nuo mėšlo nepūtų. Be to, ji reikia gerai pridengti, kad neprikristų į vandenį mėšlų ir kitokių nešvarumų, kurie pūdami užterštų vandenį. Po kiekvieno girdymo į statinę reikia pripilti vandens, kad jis iki kito girdymo kiek sušiltų, statinėje pastovėtų. Žinoma, dažnai reikia vandenį iš visos statinės išgirdyti, kad statinė būtų galima išvalyti. Tiesiai iš šulinio pasemtu vandeniu negalima gyvulių girdyti net ir vasarą, nes ir vasaros metu vanduo šulinyje turi nedaugiau kaip 8°C šilumos. Toks vanduo yra peršaltas ir gyvuliams kenksmingas net ir vasarą, o žiemą tokio šalto vandens negalima duoti jokiu būdu. Ypatingai šaltas vanduo kenkia tiems gyvuliams, kurie yra laikomi šaltuose tvartuose. Sušalę tvarte ir po to dar atsigėrę šalto vandens, jie gali lengvai susirgti įvairiomis gerklės, plaučių ir bendrai kvėpavimo organų ligomis. Dėl to šiems gyvuliams reikia duoti kiek sušilusio vandens. Geriausia, kai vanduo gyvuliams yra prieinamas nuolat, kai jie gali atsigerti vandens tada, kai tik nori. Jauni gyvuliai ir arkliai yra dar mažiau atsparūs. Jie šaltu vandeniu dar greičiau persišaldo. Po sunkesnio darbo arkliai visuomet labai godžiai geria vandenį. Bet jeigu jie atsigeria šalto vandens, tai labai greit persišaldo. Dėl to šalto vandens jiems duoti negalima. Pirmiausia po darbo jiems reikia duoti šlapio pašaro, kad jie kiek nors paėstų, pasilsėtų ir nuramintų troškulį, o paskui jau gerai pagirdyti apšilusiu vandeniu. Visi gyvuliai po sunkesnio darbo, kai esti įšilę ir nuvargę, tuojau girdyti kiek apšilusiu vandeniu galima tik tuo atveju, jeigu po girdymo jie vėl imami darbui, vadinasi, jeigu atsigėrę vėl dirba ir negali atšalti. Jauni gyvuliai, ypač veršiukai, dažnai vandenį geria labai godžiai, išgerdami jo gana daug.

Pastebėjus tai, negalima jiems duoti per daug vandens, nes gali sau sugadinti vidurius. Ir bendrai gyvuliams vanduo reikia duoti tiktai po šėrimo, kada jie bent nedaug suėda pašaro. Tada ne taip pavojinga pagirdyti ir šaltesniu vandeniu. *J.*

Klausimai ir atsakymai

Kl. Prieš žiemą suariau kirtimą. Žemė yra priemolis. Jos paviršius nuo lapų kiek pasitręšė. Manau ten sėti linus. Ar bus jiems gera vieta?

Jaun. Ūkininkas.

Ats. Linai labai mėgsta plėšimus ir puvėsingą žemę. Todėl kirtimo plėšime linams yra labai gera vieta, jei tik žemė yra nepersunki, nes stipriuose priemoliuose linai gerai neuždera. Jie mėgsta minkštesnę, puresnę, bulvinę žemę. Bet jeigu raudonas molis neišeina į patį žemės paviršių, tai drąsiai galima linus sėti.

Kl. Aš noriu tuojau pirktis dviratį. Tad ar galima būtų jį prisiųsti iš Vilniaus paštu, kiek kaštuotų geras dviratis su prisiuntimu ir kuri firma Vilniuje yra geriausia? Be to, pas mus yra gandų, kad 1939 metais dviračio numeris kaštuosiąs 3 auks. ne metams, bet tik vienam mėnesiui. Ar galima būtų pigiau užsisakyti didesniais kiekiais japoniškų dviračių? *N—estui.*

Ats. Į šį tamstos klausimą atsakome tik todėl, kad jis gal daug kam kaime yra aktualus.

Taigi dėl dviračių kainų reikia derėtis, kaip ir dėl kiekvienos prekės, todėl būtų sunku parašyti dviračio kainą jo nesuderėjus, tuo labiau, kad dviračių yra labai daug rūšių — pigesnių ir brangesnių. Kiekviena firma, kurioje tamsta nupirktumei dviratį, galėtų jį atsiųsti tamstai tik gelžkelio perlaida, o ne per paštą. Dviračius parduodančių firmų Vilniuje yra daugybė. Labai gera yra ši firma: „Elektrowil" (ul. Ostrobramska 4). Kaip tamsta mokate taip parašykite laišką į šią firmą ir gausite paaiškinimą apie kainas ir pirkimo sąlygas išmokėjimui. Mums rodosi būtų tamstai patogiausia užsisakyti dviratį per Tverečiaus ar Puociškės kooperatyvus, kaštuotų tikrai nebrangiau, kaip pačiam perkant net Vilniuje, nes kooperatyvai, pirkdami daugiau dviračių iš firmų, gauna didesnes nuolaidas ir jiems pervežimas pigiau atseina.

Apie dviračių numerių pabrangimą nieko neteko girdėti, rodosi, to visiškai dabar negali būti. Nes ir valdžiai rūpi, kad dviračiai kuo labiausiai paplistų gyventojų tarpe, o numerių pabranginimas tikrai sutrukdytų dviračių išsiplatinimą. Taip pat nieko negalime patarti ir apie japoniškus pigius dviračius. Greičiausia ir čia bus netiesa, nes Lenkijoje yra jau savi dviračių fabrikai, todėl valdžia neleis, kad japoniški dviračiai nukonkuruotų savo fabrikų dviračius. Žinoma, perkant bet kokių 100 dviračių iškart, galima būtų juos nupirkti daug pigiau, nei pavieniui.

Ats. Vanagaičiui. Lenkiškai „ropa" reiškia lietuviškai pūliai. Turbūt tamstos kūne kur nors atsirado pūlių.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų gruodžio 30 d., Vilniaus Javų - Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14 00—15.00
Kviečiai	19.00—20.50
Miežiai	14.15—15.50
Avižos	13.50—15.00
Sėmenys	47 75—48 50
Vikai	17.25—18.00
Lubinas (mėlynas)	9.00— 9.50
Kvietinės sėlenos	10.00—10.50
Ruginės sėlenos	9.25— 9.75
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.20
„ „ „ detal.	3 50
„ „ II rūšies urme	3.10
„ „ „ detal.	3.40
„ „ sūdytas urme	3.00
„ „ „ detal.	3.30
Kiaušinių 1 kg urme	2 50
„ „ detal	2.70

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „Ruch", Wilno, Tatarska 6 Redaktor-Redaktorius Inž. M. Čibiras